

νούς ποικίλων δογμάτων να βαφτίζονται φορώντας τις πάλλευκες πουκαμίσες τους στα καταπράσινα νερά του (γεμάτου ακόμη) Ιορδάνη. Οι ευκάλυπτοι από την αντιπέρα όχθη (είδος που μας ήρθε από την Αυστραλία), αλλά και τα καφενεΐα και τουριστικά μαγαζιά, μου υπενθύμιζαν ότι ακόμα και αν, η κατά διαβολική σύμπτωση επιλεγμένη (με στρατιωτικά κριτήρια) από τις ισραηλινές αρχές τοποθεσία αντιστοιχεί στο μέρος που βαφτίστηκε ο Χριστός, το μέρος έχει αναμφίβολα αλλάξει.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

της Έλλης Δρούλια-Μητράκου

Το αίτημα της ΓΣΣΕ φέτος, ήταν η εβδομάδα των 35 ωρών εργασίας χωρίς μείωση αποδοχών. Δηλαδή μία ώρα λιγότερης εργασίας την ημέρα. Πριν από 20 χρόνια περίπου οι μαθητές είχαν σχολείο και το Σάββατο και οι εργαζόμενοι δουλειά. Λίγοι άνθρωποι πήγαιναν διακοπές. Και γίνεται τούτος ο λόγος μόνο και μόνο για να καταδειχθεί η ταχύτητα με την οποία αλλάζουν τα πράγματα σήμερα στην εποχή μας.

Άρα τα όσα διαβάζουμε στο βιβλίο επιστημονικής φαντασίας του Robert Silverberg, *Αρμενίζοντας για το Βυζάντιο*, Αθήνα, Alien, 1994, σ. 103, δεν θα πρέπει να μας κάνουν εντύπωση. Όσα διαδραματίζονται στην ιστορία είναι γεγονότα που μοιάζουν φυσικά επακόλουθα της εξέλιξης του δικού μας τρόπου ζωής.

Θρωποι είναι μόνο 4.500 ενώ στην εποχή του ζούσαν 4,5 δισεκατομμύρια, όπου το παρόν βιώνεται μόνο σε 5 διαφορετικές πόλεις που κάθε φορά ανασυστήνονται από διάφορες εποχές του παρελθόντος και το μέλλον είναι 5 άλλες πόλεις που θα πάρουν τη θέση τους.

Οι άνθρωποι, οι πολίτες, δεν εργάζονται. Διοχετεύουν τον ατέλειωτο χρόνο τους προς μια κατεύθυνση. Οι δραστηριότητές τους στρέφονται προς τη διασκέδαση και το ταξίδι. Ένα ταξίδι περιπλάνηση χωρίς τέλος καθώς ο χρόνος των πολιτών δεν σώνεται. Τον έχουν νικήσει, δεν αρρωσταίνουν, δεν γερνούν, δεν πεθαίνουν. Η ζωή τους είναι μια αέναη ασφαλής εξερεύνηση σε τρόπους διαβίωσης ανθρώπων προηγούμενων εποχών. Αναβιώνουν το παρελθόν μέσω της τεχνολογίας. Ζουν το παρόν, μιμούμενοι εμπειρίες προγόνων τους, βασιζόμενοι σε προγενέστερες εκδοχές ζωής. Οι πολίτες δεν έχουν ένα δικό τους κόσμο και τρόπο ζωής αλλά αναζητούν αυθεντικές εμπειρίες από άλλους τόπους και χρόνους.

Κάθε φορά υπάρχουν 5 πόλεις από διάφορες εποχές και χώρους, τη χρονιά που συναντάμε τον Τσαρλς Φίλιπς οι πόλεις που έχουν κατασκευαστεί είναι το Τσανγκ-αν, η Άσγκαρντ, το Νέο Σικάγο, το Τιμπουκτού και η Αλεξάνδρεια. Ανεξαιρέτως όλες οι πόλεις όλων των εποχών και πολιτισμών θεωρούνται πρωτόγονες και προσφέρουν αρχέγονες εικόνες. Χλιδή και φτώχεια βρίσκονται στον ίδιο παρονομαστή. Η τεχνολογία εφαρμοσμένη στην ανασύνθεση των πόλεων είναι θαυμαστή. Απαραίτητοι για να στηθούν οι πόλεις είναι οι πρόσκαιροι που δεν είναι ούτε μηχανές αλλά ούτε και ανθρώπινα πλάσματα. Είναι τεχνητά κατασκευάσματα προηγμένης τεχνολογίας που παίζουν όλους τους ρόλους στις πόλεις.

Για τον ήρωα το ταξίδι δεν είναι διασκέδαση αλλά ένα ταξίδι αναζήτησης, προσδιορισμού του. Προσπαθεί να συλλέξει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για να κατανοήσει τον κόσμο που βρέθηκε. Να δικαιολογήσει την εκεί παρουσία του και να καταλάβει τι αναμένεται από αυτόν. Στη διάρκεια των περιπλανήσεών του βγάζει σιγά σιγά τα συμπεράσματά του.

«Είναι διασκεδαστικό να επαναφέρετε στην ύπαρξη πόλεις ανασύροντάς τες μέσ' απ' το χρόνο, αλλά σας λείπει κατά κάποιο τρόπο η αυθεντικότητα, έτσι; Για λόγους που αγνώω, αδυνατείτε να αναδημιουργήσετε και τους κατοίκους τους. Δεν θα ήταν αρκετό να ξεριζώνετε μερικά εκατομμύρια προϊστορικούς ανθρώπους απ' την Αίγυπτο, την Ελλάδα ή την Ινδία και να τους ρίχνετε εδώ, σ' αυτή την εποχή, γιατί, ίσως, δεν θα ξέρατε τι να τους κάνετε κάποια στιγμή που θα τους βαριόσασταν. Έτσι αναγκαστήκατε να δημιουργήσετε τους πρόσκαιρους για να κρατηθούν οι αρχαίες πόλεις σας. Τώρα όμως έχετε εμένα. Εγώ είμαι πιο πραγματικός από έναν πρόσκαιρο. Αποτελώ κάτι το υπέροχα νέο για σας, και η νεωτερικότητα είναι ό,τι λαχταράτε περισσότερο εσύ και οι φίλοι σου: ίσως το μόνο πράγμα για το οποίο, στ' αλήθεια, διψάτε». σ. 53

Ο Τσαρλς Φίλιπς είναι ένας επισκέπτης που ερωτεύεται μια βραχύβια. Την αληθινή του υπόσταση τον βοηθά να συνειδητοποιήσει ένας άλλος επισκέπτης μεταγενέστερης εποχής από τη δική του.

«— Τι νόμιζες, ότι μεταφέρθηκες σωματικά από την εποχή σου; είπε ο μικρόσωμος άντρας. Α, όχι, όχι, δεν μπορούν να κάνουν τέτοια πράγματα. Δεν είμαστε πραγματικοί χρονοταξιδιώτες: ούτε εσύ, ούτε εγώ, ούτε κανένας από τους επισκέπτες... είμαστε ιδιοφυείς κατασκευές, παραγεμισμένες κατά τρόπο θαυμαστό με σκέψεις, αντιλήψεις, ακόμα και γεγονότα των εποχών μας. Είμαστε το τελειότερο επίτευγμά τους, ξέρεις. Πολύ πιο πολύπλοκοι και απ' τις πόλεις τους... εμείς είμαστε αυτόνομοι. Κινούμαστε αυτοβούλως. Σκεφτόμαστε, μιλάμε, μπορούμε απ' ό,τι φαίνεται, ακόμα και να ερωτευτούμε. Όμως δεν μεγαλώνουμε.

Πώς θα μπορούσαμε άλλωστε; Δεν είμαστε αληθινοί. Είμαστε απλώς προβολές διανοητικών διεργασιών. Είμαστε απλές ψευδαισθήσεις, τόσο άρτιες όμως ώστε να ξεγελάμε ακόμα και τους εαυτούς μας».

Στο βιβλίο το παρελθόν έχει γίνει παρόν. σ. 88 - 89.

Το μόνο παρόν που υπάρχει χάρη στην υπερτεχνολογία. Σε αυτό το χώρο και χρόνο ο άνθρωπος περιφέρεται άσκοπα. Με εξαίρεση τον πρωταγωνιστή και την αγαπημένη του που έχοντας να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της ύπαρξής τους, αποφασίζουν να παλέψουν.

Όμως και στη σύγχρονή μας εποχή υπάρχουν σπέρματα αυτών που διαβάζουμε σε αυτή την επιστημονική διήγηση φαντασίας, μόνο που οι δυο κόσμοι και χρόνοι δεν έχουν συγκλίνει, δεν έχουν ταυτιστεί. Σήμερα, ο δυτικός άνθρωπος, εκφράζοντας την ανησυχία του καθώς απομακρύνεται με μεγάλα βήματα από το πρωτόγονο, διατηρεί και σκηνοθετεί πολιτισμικές εμπειρίες. Με τον τρόπο αυτό αυτοεπιβεβαιώνει ότι μπορεί να υπάρξει επιστροφή, αρκεί να το αποφασίσει και να το επιλέξει. Εφόσον κάπου υπάρχει και λειτουργεί –έστω και βεβιασμένα– ο δυτικός εφησυχάζει ότι δεν αποκόπηκε από τις ρίζες του. Συντηρεί, λοιπόν, πολιτισμούς, τρόπους ζωής και έκφρασης. Πληρώνει δηλαδή, για να παραμείνουν έστω και ως απομίμηση. Ο κόσμος χωρίζεται σε ζώνες: τον αληθινό κόσμο που δεν αντιστέκεται στην τεχνολογία, ακολουθεί και υφίσταται τις συνέπειες των νέων ανακαλύψεων και εφαρμογών και στον κόσμο όπως ήταν πριν από τα ευρήματα της επιστήμης και που ίσως όντας διαφορετικής νοοτροπίας προβάλλει αντιρρήσεις. Είναι μια σύμβαση που αρχικά μοιάζει να εξυπηρετεί και τα δυο μέρη.

Ο πρώτος συμβαλλόμενος υποστηρίζει οικονομικά ένα τοπίο στο οποίο πιστεύει πως μπορεί να ανατρέξει στα πρώτα βήματα του πολιτισμού– γεγονός που τον ανακουφίζει και του χαρίζει ψυχική ισορροπία. Ο δεύτερος αρπάζει αυτή την ευκαιρία για βγει από τον κοπιώδη και επίπονο τρόπο επιβίωσής του και γιατί πιστεύει ότι μπορεί να χρησιμοποιήσει τα πλεονεκτήματα της συναλλαγής προς όφελός του.

Υ.Γ. Η ελληνική απόδοση του βιβλίου παρουσιάζεται με τη μορφή έκδοσης τσέπης. Όλη η σειρά μεταφράζει και καταπιάνεται με αξιόλογα έργα του είδους της επιστημονικής φαντασίας. Ίσως να χρειαζόταν λίγη προσοχή στην τυπογραφική επιμέλεια των κειμένων καθώς μοιάζουν αναποφάσιστα μεταξύ του πολυτονικού και του μονοτονικού συστήματος.